

Toplum ve Hekim Yayın Kurulu'ndan

Türkiye'de bir seçim dönemi daha bitti. Ülkeyi "21. yüzyıla" taşıyacak parlamento seçildi. Emekten, barıştan, özgürlükten yana olanların pek hayrına olmayacak bu parlamentonun içeriği çok tartışılıyor da, bu ülkedeki siyasal zeminin asıl bileşenleri yeterince tartışılmıyor. O zaman da, ortaya herhangi bir ülkede, herhangi bir zamanda mümkün olabilecek, bu ülkenin gerçeklerinden bağımsız sayılabilecek, seçim istatistiği uzmanı yorumları çıkıyor. Parlamentonun tartışılmasını bir yana bırakıp, 19 Nisan sonrası Türkiye tablosunu kendimizce yorumlamaya çalışalım.

Bugün Türkiye'de olanlar, dünyada olanlarla çok yakın -üstelik belki de eskiye kıyasla daha da yakın- ilişkilidir. Bugün yaşananları, özet olarak, "emperyalizmin hiçbir engel tanımadan at oynatacağı bir dünya/bölge yaratma" projesinde, kendilerinin en iyi "partner" olacağını iddia eden güçlerin dalaşı diye yorumlamak, pek haksızlık olmasa gerek. Ancak, 1980 ve 1990'larda yaşananlar, bu iddia sahiplerinin iddialarını gerçekleştirebilmesini engelleyici bir zemin yaratmıştır. Bugün, hala Türkiye burjuvazisinin bir işçi sınıfı ve sosyalizm korkusu vardır; Sovyetler Birliği'nin yıkılmasına karşın. Bunda, bir yandan işçi sınıfının tepkisini doğuran 1980 sonrası politikaların etkisinin ve Ortadoğu'yu yıllardır saran savaşın etkisi vardır. Diğer yandan solu ezme için güçlendirdikleri siyasal gericiliğin, kendi istedikleri düzeyi aşması ve siyasal süreçleri istedikleri gibi denetleyememeleri de etkilidir. Ve bu ülke burjuvazisi, "mavi tulumlulardan" ve "kart-kurt yürüyenlerden" korktuğu gibi, "yeşil sarıklılardan" da korkmaktadır. Ve bu korkuyu, hiçbir "temsilcisi" çözememektedir. Dolayısı ile geleneksel "çözücü"ye başvurmaktadır. Bu geleneksel "çözücü", şu an için, bu ülkenin en etkili siyasal öznesidir! Bu bağlamda, parlamento seçimleri, bir anlamı ile, parlamento dışındaki bu geleneksel "çözücü" ile, iktidarı paylaşmak değil ama, pazarlık edebilecek güçlerin belirlenmesi anlamında yorumlanabilir. Daha ötesi, zor gibi...

Yukarıdaki gelişmeler, emperyalizmin Yugoslavya'daki sıcak saldırısı, Irak'taki sürmekte olan saldırısı, eski Sovyetler bölgesindeki manüplasyonlarının olduğu bir dünyada yaşanmaktadır. Önceki paragrafta ifade edilen "emperyalizmin hiçbir engel tanımadan at oynatacağı bölgeler/dünya yaratma" projesinin görüntüleri ortadadır. Ve bu noktada, söz konusu "çözücü", "bu projeleri uygulamak için, güçlü bir Türkiye'ye ihtiyacınız var; bunu da ancak biz sağlayabiliriz" mesajını emperyalizmin merkezine vermektedir. Bu çerçevede, giderek emperyalizmin birer eyaleti haline dönüşmüş, ulus olma ve devlet olma niteliklerini yitirmiş ülkelerden farklı "irice" bir rol talep etmektedir. Bu rolü kapmada hem çok yetenekli, hem de çok iddialıdır. Bunun için, Susurluk'ta ipliği pazara çıkmış olan "rakibi"ni çok mütevazî ve kendine bağımlı bir pozisyona "fit" bile etmiştir; en güçlü potansiyele sahip "yeşil kapitalizm" temsilcilerini hem de çok kısa bir sürede iktidar olma hayallerinden yoksun bırakmıştır; kendisi dışında hiçbir siyasal alternatifin sivrilmesine izin verilmiştir. Sonuçta, emperyalizme bağımlı -hem de inadına emperyalizm, yeni dünya düzeni değil- bu projenin seçeneği "bütünüyle haysiyetsiz bir uyum"dan, "biz olmazsak olmaz, payımızı artırın"a kadar bir "genişlik" arz etmektedir! Önümüzdeki dönem, emperyalizmin "esas partneri"nin netleşmesi ve genel projenin yerel ayrıntılarının belirlenmesi süreci olacaktır. Yine, bu noktada, parlamento, çok da merkezi bir rol oynamayacaktır. Bakın, hiçbir dönemde olmayan olaylar, aleni bir şekilde gerçekleşiyor; ulusalcılığı ile çok övünen DSP, NATO'ya üs veriyor. İncirlik'ten sonra Trakya üsleri ile, emperyalizmin saldırı merkezi haline geliyor, Türkiye. Hem de geçici bir hükümet varken. Çünkü, bu ülkede iktidar parlamento dışında vardır, ağırlıklı olarak.

Bir başka nokta, parlamento ve parlamentodan çıkacak hükümet, "nelerden sorumlu olacak, neleri yönetecektir?" sorusunun yanıtında saklıdır. Yıllardır, kamu hizmetleri önemli ölçüde çökertilmiştir. Hükümet, kamu sektöründe çalışanların sadece maaşlarını ödemekte, hizmet üretimi konusunda hiçbir şey yapmamaktadır. Ekonomi bürokrasisi, büyük ölçüde, dünya finans merkezlerinin güdümüne sokulmaya çalışılmaktadır. Neredeyse ihale rantlarının dağıtılması ve kadrolaşmanın sağlanması dışında inisiyatifi kalmayan hükümetler, önümüzdeki dönem özelleştirmeler ve kamu hizmetlerindeki personelin tasfiyesi ile, iyiden iyiye "figüran"a dönüşecektir. Bu noktada da, parlamentonun önemi giderek daha geri plana düşecektir.

İşte böyle. Seçimleri, parlamentoyu küçümsemek değil, ama yerli yerine oturtmak çabası. Burada biz ne yapacağız? Siyasi partilere, sendikalara, meslek örgütlerine ne iş düşüyor? Sağlıkta, eğitimde, sosyal güvenlikte ve diğer kamu hizmetlerinde neler olacak?

Proje/senaryo, "emperyalizmin engelsiz at oynattığı bir dünyada, Türkiye'nin emperyalizmin planlarını uygulamada en uygun 'at uşağı' olması ve sermayenin önündeki engelleri 'en iyi biçimde' temizleyen ülke olması" ise, bizler de "figüranlık" dışında bir rol talebinin dışında bir seçenek düşlüyorsak, öncelikle, bu senaryoyu/projeyi reddetmek gerekir. Bu da, gerçek bir "siyasal özne" olmakla mümkün. Başka deyişle, ülkedeki siyasal muhalefet boşluğunu doldurmadan, senaryoyu reddetmek mümkün değil. Bu noktada, seçim olanağını yeterince değerlendiremeyen sol partiler, sendikalar ve meslek örgütleri, çok fazla umut veremediyse de, bu yolu zorlamanın dışında, seçenek görünmüyor. Meslek örgütleri ve özelde de TTB'nin yapması gereken, siyaset yapması ve bu siyaseti bir "demokratik kitle örgütü" gibi -sivil örgüt gibi değil- yapmasıdır. Bu siyaseti yaparken de, benzer hatta sahip tüm yapılarla net bir şekilde birlikte davranmasıdır.

Burada bir parantez açmakta yarar var. Yukarıdaki senaryoyu, hemen hemen tüm muhalif güçler tanımlıyor. Ancak, şu farkla; senaryodaki bazı "tali unsurlar"a asli unsur konumu vererek, ya da tali çelişkileri "asli çelişki" gibi yorumlayarak. Ne var bunda, diyebilirsiniz. Şöyle; senaryo çok nettir, "esas oğlan" bellidir, başka rakip istememektedir, onunla yaşanan çelişkiler "at uşaklığı" noktasındadır. Birincisi bu. İkincisi, "at uşağı" olmak isteyenlerin hiçbirinin senaryoya itirazı yoktur. Bu ülkenin sermayenin doğrudan egemenlik alanı olmasına kimsenin bir itirazı yoktur. Hiçbiri de, "mavi tulumları" sevmemektedir; "kart-kurt edenleri" de... "Yeşil sarıklılara" itirazın, sahici bir yanı yoktur. O zaman, bu senaryonun bu ayrıntılarını çarpıtırılar, gerçek yaşamda dost olanları "düşman", düşman olanları "dost" göstermekle suçludurlar! Siyasal partileri, sendikaları, meslek örgütlerini "sahici olmayan", üstelik "sahici olana tamamen ters" bir ayrımla yarmaktadırlar! Parlamentoda MHP'nin artışını gördükten sonra, birlik çağrılarını yapanların içtenliği, ancak yukarıdaki senaryodaki gerçek dostları ve düşmanları doğru tanımlamaları ile sınanacaktır. Gerisi boş...

Bu sayımızın ağırlıklı konusu, işçi sağlığı. Bu ara elimize ulaşan konu ile ilgili yazıların çokluğu, bizi konunun sahiplerini biraz daha kıskırtmamız konusunda uyarıcı oldu. "Dosya" gibi olmasa da, ağırlıklı bir sayı ortaya çıktı. Üç tane araştırma var; toplu sözleşmelerde işçi sağlığının yeri, çirakların sağlık sorunları, tıp fakültelerinde iş sağlığı eğitimi. İki tane derlememiz var; esnek üretim ve sağlık, stres ve iş. Bu arada çeviri ve raporlarımız hiç de azımsanmayacak sayıda; çok yönlü kimyasal duyarlılıklar, "Karoshi" hastalığı, Avrupa'da işyeri hekimliği müfredatı, sağlık çalışanlarının sağlığı, Türkiye'de sendikal hak ihlalleri. Bir de, TTB'nin konu ile ilgili bir dava dilekçesini de ekledik.

İşçi sağlığı yazılarının yanı sıra, Bir Portre: Navarro, Eşitlik ve Sağlık ile Birinci Basamak konulu üç yazımız var. Bir sonraki sayımızda önemli ölçüde hazır; konusu "Kent". Ve elinize haziran ayında ulaşacak. Böylece, gecikmeden doğan açığımızı kapatmış oluyoruz. Umarız, beğeni açığımız yoktur...